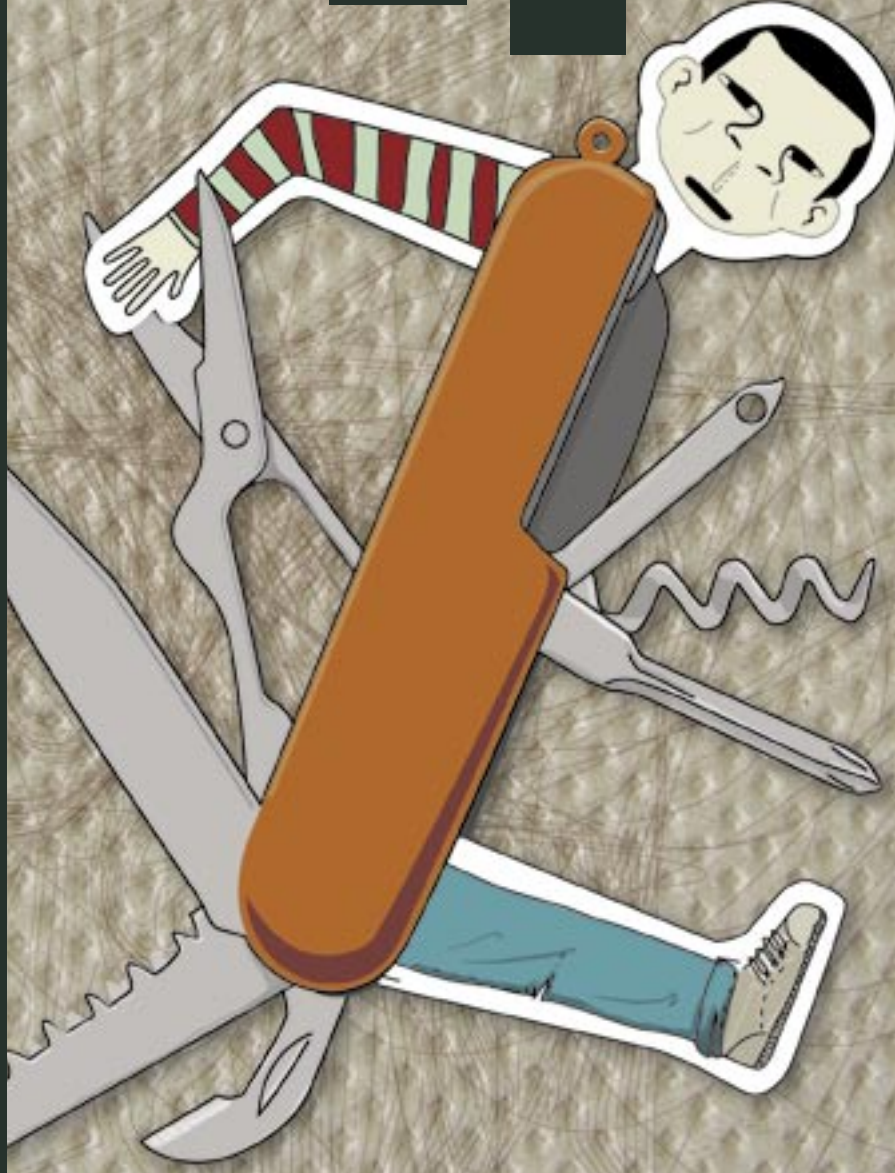

APRIL 2007
LEVIK 9

KAZI
ZIN

PRIMORSKI ŠTUDENTSKI UNIVERZITETNI ČASOPIS

Kažinova akcija:

Mladi in politika: dva različna pojma?

Oviti v meglo:

»Kocka« je droga!

Intervju:

Gorazd Žilavec

9 17718541020001

Glavni in odgovorni urednik: Mitja Tretjak (mitja@soup.si). Urednik fotografije: Denis Zupan (denis@soup.si). Foto: Denis Zupan, Katja Pintar, Miha Peroša. Novinarji: Andrej Božič, Urška Božič, Alenka Čuš, Zarija Kambič, Andrej Klemenčič, Lara Nikolič, Dane Podmenik, Erter Pust, Veronika Sosa, Metka Šinigoj, Vesna Šavs, Jana Špiler. Lektoriranje: Manica Baša, Simona Kavčič. Tehnični urednik: Klemen Tomišek. Oblikovanje: **saralot**. Rok Klemenčič, Klemen Tomišek. Ilustracije: Rok Klemenčič. Tisk: Tiskarna Skušek. Naklada: 3000 izvodov. Brezplačen izvod – ni za prodajo. Izdaja: Študentska organizacija Univerze na Primorskem, Pristaniška ulica 3, 6000 Koper, www.soup.si, info@soup.si. Naslov uredništva: Pristaniška 3, 6000 Koper, urf: www.soup.si/mediji/kazin, e-pošta: kazin@soup.si, gsm: 031 452 000. Oglasno trženje: trzenje@soup.si.

ŠTUDENTSKO
AGENDO JE
V LETU 2006
SOFINANCIRALO
MINISTRSTVO
ZA KULTURO RS

AdriaticSlovenica **2S**
Zvezovška družba, o.o. • Členski skupni RD Group

ŠTUDENTSKA
ORGANIZACIJA
UNIVERZE NA
PRIMORSKEM

Mitja TRETJAK

Glavni in odgovorni urednik KAŽINA Uvodnik

Na vzhodnem delu Mostarja stoji visok most, vse naokoli pa se skriva polno drugih mostov in mostičkov in kamnitih čuprij, ki vodijo do majhnih krčem, kjer si lahko privoščiš dobro turško kavico ali pivce. V Mostarju se lahko poskriješ v marsikatero kavarnico in iz nje opazuješ dogajanje v mestu in se sprašuješ, v kakšno smer se bodo stvari začele spreminjati, če se sploh bodo. Ker so mladi vsepovsod, sem se večkrat vprašal, če in koliko bodo oni prispevali k novi podobi mesta in države nasploh.

Na zahodnem kotu Španskega trga se dviga visoka stavba. Pravzaprav ni niti tako visoka, imela bo morda kakih deset nadstropij, kar pa jo dela tako veliko in grozno, je njeno arogantno bohotenje, pa ne zato, ker je tako lepa. V času zadnje vojne je vanjo treščila bomba in je od takrat ostala požgana, brez oken, s sesuto streho, temačna, kot skelet sredi Mostarja, na tistem delu trga, ki velja za uradno mejo med vzhodnim in zahodnim delom mesta.

Tik pod to stavbo stoji kafič s prijetno teraso, kjer sem si privoščil svežo limonado z Amilo, Bošnjakinjo, in Ivanom, Hrvatom – živima pričama o tem, da sta pripadnika različnih, med sabo nasprotujočih si skupin v mestu, lahko prijatelja. In to najboljša.

Spregovorili smo o še vedno porušenem mestu, o šoli in izobraževanju, birokraciji, podkupovanju, predvsem pa o tem, kaj bi mladi radi spremenili v mestu in kakšno prihodnost bi si radi zgradili. Na moje veliko začudenje imajo veliko načrtov in idej, žal pa politične moči in priložnosti, da izvedejo svoje načrte, nobene. Pravzaprav so strašno redke, mladi pa vseeno vztrajajo, in to že leta. Včasih gre za majhne želje, oni pa bi najraje velike stvari, kot na primer to, da bi mesto ne bilo več razdeljeno na dva svetova.

Tako namreč razmišljajo tisti najnaprednejši. Seveda pa niso prav vsi taki, se razume, drugače bi že zdavnaj rešili številne težave na tem koncu Balkana.

Kakšen absurd, si mislim. Oni bi radi toliko storili zase in za družbo, v kateri živijo, nimajo pa tako rekoč nobene možnosti. Manjkajo jim prostor v družbi, možnosti, priložnosti in sredstva. Pri nas pa, kjer je prostora, sredstev in priložnosti več kot dovolj, se nam ne da. Raje pustimo stvari takšne, kakršne so, in zraven še malo potarnamo. Res se nam ne da.

V redu, torej. Potem pa naj mi nihče ne reče, da so samo Bosanci leni.

O politično aktivnih pa kaj več na naslednjih straneh.

Aktivno branje vam želim.

Kaj je kaj?

- 4 Napovednik
- 6 ŠOUP-ova sredica
- 7 Obalni pločniki
- 8 Kažinova akcija
- 12 Komentar
- 15 Cvetoča desetka
- 17 Memefest in ekologija
- 18 OOO OpenOffice

OPENOFFICE.ORG

BESEDILO >> MATJAŽ KLJUN

OOO, SE JE GLASIL

VZKLIK NAVDUŠENJA, KO SMO UPORABNIKI KONČNO DOBILI PROGRAMSKI PAKET, PRIMERLJIV Z MICROSOFT OFFICEOM. SEVEDA JE ŠE POMEMBNEJŠE TO, DA JE PAKET ODPRTOKODEN. ZA NAVADNEGA UPORABNIKA TO POMENI, DA JE BREZPLAČEN, KDOR JE PREBRAL PREJŠNJI KAŽINOV ČLANEK, PA VE, DA ODPRTA KODA POMENI TUDI PROSTOST. Z NAMESTITVIJO IN UPORABO NE KRŠIMO NOBENIH ZAKONOV IN NA SVOJEM RAČUNALNIKU UPORABLJAMO LEGALNO PROGRAMSKO OPREMO. NAVDUŠUJE TUDI TO, DA DOKUMENTE, NAPISANE V PROGRAMIH MICROSOFT OFFICE, LAHKO ODPIRAMO IN UREJAMO V OOO. IN SEVEDA OBRATNO. DOKUMENTE, KI JIH NAPIŠEMO V OOO, LAHKO ODPIRAJO IN POPRAVLJAJO UPORABNIKI, KI IMAJO NAMEŠČEN MICROSOFT OFFICE. PA GREMO PO VRSTI, KOT SO HIŠE ...

Zgodovina

Davnega leta 1989 je Microsoft nakupil programe za urejanje besedil, preglednic in predstavitev ter jih pod svojim imenom ponudil uporabnikom računalnikov. Programi so bili seveda neprecenljiva zamenjava za pisalne stroje in posledično so se širili z nadzvočno hitrostjo po osebnih računalnikih vsega sveta. Ko se je nabralo dovolj nelegalnih kopij in ko smo se ljudje na programe, kot so Word, Excel in PowerPoint, navadili, so pri Microsoftu zavihali rokave in dejali: »Sedaj pa plačajte, vi barabe grde, ki se ne zmenite za zakone.« Pa smo bili v ... (5 črk, prva d in zadnja u). Seveda se povprečen študent ne zmeni za grožnje neke protipiratske organizacije BSA (Business Software Alliance), da se bo cvrl v peklu, ker na svojem računalniku uporablja ukraden program. Vendar je kraja pred zakonom le kraja. »Ukradeš avtomobil, ga uporabljaš in te zasačijo« je enako kot »ukradeš MS Office, ga uporabljaš in te zasačijo«. V obeh primerih smo na nasprotni strani zakona.

V tem času so v nemškem podjetju StarDivision pisali pisarniški program StarOffice. Omogočal je podobno delo kot takratni MS Office in je bil ravno tako plačljiv. Ko so se pri podjetju Sun Microsystems leta 1999 odločili za pisarniški program, so ugovorili, da je ceneje kupiti celotno nemško podjetje StarDivision, kot pa plačati MS Office licence za vse njihove računalnike. Po nakupu so StarOffice nemudoma prilagodili za lasten operacijski sistem Solaris in se tako znebili še problema Windows licenc. Leto kasneje so StarOffice ponudili odprtokodni skupnosti (več o odprti kodi si lahko preberete v prejšnji številki Kažina). Ta je ponujeno hitro sprejela in začel se je razvijati odprtokodni pisarniški paket OpenOffice.org. Leta 2005 je izšla različica 2.0, ki je bila precej primerljiva z MS Office paketom. Ob pisanju članka je paket prilezel do različice 2.2 in se na vsakih 6 mesecev posodablja.

Paket OpenOffice.org

Paket je dosegljiv prek spletne strani www.openoffice.org. S klikom na gumb »Native language« se prikaže spletna stran, na kateri lahko izbiramo med paleto jezikov. Z izbiro slovenskega jezika pridemo na slovensko spletno stran OOO, ki nas lepo vodi do snetja programskega paketa v slovenskem jeziku. Paket je na voljo za različne operacijske sisteme: Linux, MS Windows, Mac OS X, FreeBSD, Solaris. Slovenska skupina prevajalcev je precej aktivna in tako imamo v slovenski jezik preveden tudi sistem pomoči in navodila za uporabo.

Paket danes obsega 6 programov. Writer (urejevalnik besedil), Calc (urejevalnik preglednic), Impress (urejevalnik predstavitev), Math (urejevalnik matematičnih enačb), Draw (grafični program) in Base (program za delo s podatkovnimi bazami). Poglejmo tri najpogosteje uporabljene:

– WRITER

Ima vse, kar lahko pričakujemo od sodobnega, popolnoma opremljenega urejevalnika besedil. Dovolj enostaven je za hitre zapise in dovolj močan za ustvarjanje celih knjig s kazali vsebin, pojmov, diagrami. Čarovniki za osnovne oblike dokumentov, slogi in oblikovanja, samopopravki, dopolnjevanje besed in samooblikovanje so le del orodij, ki nam olajšajo pisanje dokumentov.

K temu dodamo še črkovalnike v različnih jezikih. V OOO lahko namreč namestimo črkovalnike veliko jezikov. Pišete v italijanščini, francoščini in ruščini, pa nimate črkovalnika, ki bi vam iskal napake? Writer vse to ima. V nasprotnem primeru pa ga lahko namestimo. Brezplačno seveda.

Dodamo lahko še izdelovanje PDF dokumentov z enim klikom miške in seveda shranjevanje dokumentov v mednarodno standardiziranem zapisu OpenDocument. Lahko pa se seveda odločimo za shranjevanje v Word zapisu ...

– CALC

Je program za delo s preglednicami. Začetniki ga spoznavajo kot intuitivnega in enostavnega za učenje. Vsi, ki profesionalno izkopavajo podatke in meljejo številke, pa bodo hvaležni za obširen nabor naprednih funkcij.

Tako kot v Writerju lahko tudi tukaj z enim klikom ustvarimo PDF dokumente in jih shranimo v različnih zapisih. Od OpenDocumenta do Excela.

– IMPRESS

Je resnično izjemno orodje za ustvarjanje učinkovitih večpredstavnostnih predstavitev. Uporabnik ima na voljo precej pogledov (risalni/orisni/pogled projekcij/opomb/izročkov), ki bodo zadovoljili vse potrebe. Ravno tako

ima celo paletu za uporabo enostavnih orodij za risanje slik in diagramov, namenjenih popestritvi predstavitev.

Shranjevanje v zapisih OpenDocument, PDF, Flash in PowerPoint nam olajša delo pri uporabi in deljenju predstavitev z drugimi uporabniki, ki so omejeni na določene programe.

Odprti standardi

Kot že omenjeno, OpenOffice.org podpira mednarodno priznan odprti standard zapisa OpenDocument. Uporabnik tako ni vezan na samo en pisarniški programski paket. Dokumente v tem zapisu lahko odpiramo v vseh programih, ki tak zapis berejo.

Zaradi pritiska nekaterih ameriških politikov, ki so se odločili v javni upravi nameščati samo še programe, ki omogočajo delo z odprtimi standardi, se je tudi največji tekmelec Microsoft odločil podpreti OpenDokument standard. Javne uprave namreč ne zadostijo zakonskim določilom, saj ne morejo zagotoviti zakonsko določeno življenjsko dobo dokumentov. Na primer dokumenti, natipkani v Wordu leta 1994, so danes skoraj neuporabni in neberljivi. Na trgu torej ni več programa, ki bi omogočal branje teh dokumentov, saj je format zapisa lastniški in zato neberljiv in poznan samo lastniku. In tako so javne uprave v navzkrižju z zakonom.

Z odprtimi standardi smo uporabniki pridobili na uporabnosti programov in seveda naših dokumentov. Dokument, zapisan v odprtem formatu, bo berljiv tudi čez 50 let. Torej se za naše podatke ni treba bati. Razen če se nam pokvari trdi disk ali pa poškodujejo mediji, na katerih imamo take dokumente shranjene.

Zaključek

Programski paket OpenOffice.org je sodoben pisarniški programski paket, ki ga razvija skupnost pod okriljem podjetja Sun Microsystems. Uporabniki smo tako deležni prostega programa, ki nam omogoča vsakodnevno pisanje in obdelavo dokumentov na računalnikih. Poleg tega je združljiv z mednarodnimi standardi, ter podpira tudi zaprte zapise svojih tekmecev, kot je Microsoft Office. Skrb, da bomo svoje dokumente nekoč zgubili, je tako odveč.

O uporabi posameznih programov paketa bodo organizirane tudi brezplačne delavnice v okviru projekta ŠOUPEK (<http://soupek.soup.si>). Vljudno vabljeni vsi, ki si želite razširiti obzorja uporabe računalniških programov.

